

Gewerkte uren in Nederland in Europees perspectief

Qua aantal gewerkte uren kruipt Nederland naar het EU-gemiddelde toe. De arbeidsparticipatie is in Nederland hoog, maar het gemiddeld aantal gewerkte uren ligt laag vanwege het grote aantal deeltijdwerknemers.

LONA VERKOOIJEN
Output-coördinator
bij het Centraal
Bureau voor de
Statistiek

In 2005 verscheen een ESB-artikel van Schulte Nordholt over de gewerkte uren in Nederland en de overige toenmalige 25 EU-landen (Schulte Nordholt, 2005). Nu we enige jaren verder zijn, is het interessant om de gewerkte uren opnieuw onder de loep te nemen op basis van recente data voor de huidige 27 EU-landen. Vooral nu een nieuw kabinet maatregelen over de arbeidsmarkt moet afspreken. Het vorige kabinet heeft een aantal adviesaanvragen aan de SER aangekondigd over de arbeidsmarkt. Een van deze maatregelen betreft de verlenging van de werkweek. De SER gaat in 2013 onderzoeken wat de gevolgen zijn van deze maatregel.

Hoeveel uren werken we in Nederland? Zijn dit meer of minder uren dan in andere Europese landen? En hoe verhoudt zich dit tot de eerder gepubliceerde cijfers in 2005? Tabel 1 bevat kengetallen over het aantal gewerkte uren voor alle EU-landen. Deze cijfers zijn gebaseerd op gegevens uit het Europese Labour Force Survey (2011) en het Europese Labour Cost Survey (2008).

HOOGSTE ARBEIDSPARTICIPATIE IN NEDERLAND

De cijfers over arbeidsparticipatie zijn afkomstig uit het Labour Force Survey van Eurostat over het vierde kwartaal van 2011. Daaruit blijkt dat Nederland de hoogste arbeidsparticipatie kent binnen de Europese Unie. In Nederland werkt 75,3 procent van alle personen in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar. Ook in Zweden, Duitsland, Denemarken en Oostenrijk ligt de arbeidsparticipatie boven de 70 procent. In de Europese Unie als geheel ligt het gemiddelde met 64,3 procent een stuk lager. De hoogte van de arbeidsparticipatie wordt grotendeels verklaard door de werkloosheid in een land. Een land met hoge werkloosheidscijfers heeft te maken met een lage arbeidsparticipatie en een land met een lage werkloosheid juist

met hoge arbeidsparticipatiecijfers. Ten opzichte van andere Europese landen is er een relatief lage werkloosheid in Oostenrijk (4,2 procent), Nederland (4,4 procent) en Duitsland (5,9 procent). Spanje en Griekenland hebben te kampen met hoge werkloosheidscijfers, respectievelijk 21,7 en 17,7 procent. Deze landen hebben een lage arbeidsparticipatie.

NEDERLANDSE WERKWEEK HET KORTST

Uit gegevens van het Europese Labour Force Survey over 2011 blijkt dat de werkweek in Nederland het kortst is van alle EU-landen. De gemiddelde Nederlandse werkweek bestaat uit 30,5 uur. Andere landen met een hoge arbeidsparticipatie kennen een langere werkweek dan Nederland, zoals Denemarken (33,7 uur), Duitsland (35,5 uur), Zweden (36,5 uur) en Oostenrijk (37,8 uur). Griekenland heeft met 42,1 uur de langste werkweek in Europa. Gemiddeld bestaat de werkweek in de EU uit 37,4 uur.

Een verklaring voor de korte Nederlandse werkweek is het aantal personen dat in deeltijd werkt. Zo had in 2011 maar liefst 48,5 procent van de werkzame 15- tot 65-jarigen in Nederland een parttimebaan. In Denemarken, Duitsland, Zweden en Oostenrijk is dat een op de vier. Vooral in landen als Bulgarije (2,2 procent), Slowakije (3,9 procent) en Tsjechië (4,7 procent) wordt weinig in deeltijd gewerkt.

Het aantal personen dat in deeltijd werkt, is voor de Europese Unie als totaal 18,8 procent, waarbij het percentage bij vrouwen een stuk hoger ligt dan bij mannen, respectievelijk 31,6 procent en 8,1 procent. Binnen de EU werken in Nederland zowel vrouwen (76,5 procent) als mannen (24,3 procent) het meeste in deeltijd.

UREN PER WERKWEEK

Per land kan vervolgens worden berekend hoeveel uren de totale bevolking in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar gemiddeld per week werkt. Hiervoor wordt de arbeidsparticipatie vermenigvuldigd met het gemiddeld aantal gewerkte uren per werkweek van een werknemer. Oostenrijk scoort het hoogst op deze indicator met 27,33 gewerkte uren per werkweek. Ook in de andere landen met een hoge arbeidsparticipatie worden meer uren per werkweek gewerkt dan gemiddeld in de EU (24,05). Zweden staat met 26,94 uur op de derde plek, Duitsland is met 26,02 uur vijfde en Denemarken komt op de elfde plaats met 24,57 uur.

Een Nederlander werkt gemiddeld 22,97 uur per werkweek.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Kengetallen met statistische gegevens over gewerkte uren voor de 27 EU-landen

TABEL 1

Land	Arbeidsparticipatie (in procenten)	Gemiddeld aantal gewerkte uren per werkzame persoon	Indicator gewerkte uren per werkweek per persoon	Gewerkte weken per jaar	Indicator gewerkte uren per jaar
Oostenrijk	72,3	37,8	27,33	44,5	1215
Cyprus	66,9	39,9	26,69	44,4	1185
Tsjechië	66,1	41,1	27,17	43,3	1177
Verenigd Koninkrijk	69,6	36,4	25,33	46,3	1173
Zweden	73,8	36,5	26,94	42,1	1134
Estland	65,8	38,7	25,46	44,4	1129
Letland	62,9	38,9	24,47	45,4	1110
Slovenië	64,4	39,5	25,44	43,1	1096
Roemenië	57,9	40,3	23,33	46,3	1081
Finland	68,6	37,2	25,52	42,3	1078
Portugal	62,9	39,2	24,66	43,7	1076
Duitsland	73,3	35,5	26,02	41,2	1072
Luxemburg	64	37	23,68	45,1	1067
EU-25	64,7	37,3	24,13	44,1	1064
Bulgarije	58,7	40,9	24,01	44,3	1064
EU-27	64,3	37,4	24,05	44,2	1063
Polen	59,9	40,5	24,26	43,7	1061
Malta	57,3	38,7	22,18	47,5	1053
Slowakije	59,5	40,6	24,16	43,3	1045
Litouwen	61,6	38,2	23,53	43,9	1032
Nederland	75,3	30,5	22,97	44,8	1028
Griekenland	53,5	42,1	22,52	44,8	1008
Hongarije	56,5	39,5	22,32	44,6	995
Denemarken	72,9	33,7	24,57	40,5	994
Frankrijk	63,6	38	24,17	40,0	967
Spanje	56,8	38,4	21,81	44,3	966
Ierland	59,3	34,9	20,70	44,3	916
Italië	56,9	37,5	21,34	42,1	898
België	62,2	36,8	22,89	38,8	887

Bron: Labour Cost Survey, 2008; Labour Force Survey, 2011

Dit is minder dan het EU-gemiddelde. Ten opzichte van andere Europese landen is de deelname aan de arbeidsmarkt in Nederland groot, maar hier staat tegenover dat er naar verhouding ook meer mensen parttime werken. Ierland heeft de laagste score in de Europese Unie met 20,70 uur.

GEWERKTE UREN PER JAAR

Om van gewerkte uren per werkweek te komen tot een indicatie op jaarbasis, is het aantal gewerkte weken per jaar nodig voor elk land. De meest recente cijfers worden afgeleid uit de Labour Cost Survey van 2008. Dit Europese onderzoek bevat ondermeer het gemiddeld aantal gewerkte uren voor een voltijdwerknemer op jaarbasis. Om deze jaarlijkse uren in werkweken uit te drukken, wordt verondersteld dat een voltijder gemiddeld 40 uur per week werkt. In Nederland wordt door iemand met een voltijd baan op jaarbasis gemiddeld 1790 uur gewerkt. Omgerekend zijn dit 44,8 werkweken.

Door het gemiddeld aantal gewerkte uren per werkweek van

iemand in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar te vermenigvuldigen met het aantal jaarlijks gewerkte weken ontstaan de jaarlijkse gewerkte uren. Deze geven weer hoeveel uren iemand uit de bevolking in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar gemiddeld in een jaar werkt. Oostenrijk voert de lijst aan met 1215 gewerkte uren. Het laagst scoort België met 887 uur. In Nederland wordt 35 uur minder per jaar gewerkt dan het EU-gemiddelde van 1063 uur.

MUTATIE GEWERKTE UREN IN EU

Op Duitsland, Luxemburg, Nederland, Slowakije en Frankrijk na neemt het aantal gewerkte uren per jaar in alle landen van de Europese Unie af. Vooral in Ierland, Denemarken en Griekenland daalt het aantal gewerkte uren sterk. Deels wordt dit verklaard door de toename in de werkloosheid. In Ierland lag het percentage werklozen in 2011 met 14,4 procent bijna 10 procentpunt hoger dan in 2004 en bij de Grieken liep de werkloosheid op naar 17,7 procent (plus 8 procentpunt). Door de toename in werkloosheid is de arbeidsparticipatie in deze landen duidelijk afgenomen. De Deense werkloosheid bedroeg 7,6 procent in 2011, maar is ten opzichte van 2004 weinig toegenomen. Voor de drie genoemde landen geldt bovenop de hoge werkloosheid dat meer werknemers in deeltijd zijn gaan werken. Vooral in Ierland nam het percentage deeltijdwerknemers aanzienlijk toe.

De enige vijf landen die een stijging hebben op de indicator gewerkte uren zijn Duitsland, Luxemburg, Nederland, Slowakije en Frankrijk, ondanks de toename in het percentage deeltijdwerknemers ten opzichte van 2004. Duitsland compenseert dit door de aanzienlijke toename in de arbeidsparticipatie (plus 8 procentpunt) en de dalende werkloosheid (minus 4,6 procentpunt). Dit geldt in mindere mate ook voor Slowakije. In Nederland en Luxemburg zorgt juist de stijging in het aantal gewerkte weken voor de toename van het aantal gewerkte uren in 2011. In Frankrijk wordt de stijging weer verklaard door een toename van het gemiddeld aantal uren dat gewerkt wordt in de week.

CONCLUSIE

De Nederlandse bevolking in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar werkt in 2011 gemiddeld meer uren dan in 2004. De toename van het aantal uren voor de Europese Unie is aanzienlijk minder groot, waardoor Nederland naar het EU-gemiddelde kruipt. Opvallend is dat Nederland ver boven de rest uitsteekt voor wat betreft de arbeidsparticipatie, terwijl de lengte van de werkweek juist flink achterblijft bij de andere Europese landen. Op Duitsland, Luxemburg, Nederland, Slowakije en Frankrijk na dalen de gewerkte uren binnen Europa. Vooral landen met een hoge(re) werkloosheid scoren aanzienlijk slechter.

LITERATUUR

Schulte Nordholt, E. (2005) Hoeveel uren werken we in Nederland? ESB, 90(4457), 148-149.